

VINERI • 4 IANUARIE 2008 • ANUL LVIII NR. 1

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Cu colindul, pe la casele otlăcanilor

„În limba română mă simt ca acasă...”

Mihai Cozma, profesorul

CALENDAR ORTODOX

7 ianuarie, luni – Soborul Sf. Prooroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului
8 ianuarie, marți – Cuviosii Gheorghe Hozevitul și Emilian Mărt; Cuv. Domnica
9 ianuarie, miercuri – Sf. Mucenic Polieuct; Cuv. Eustratie
10 ianuarie, joi – Sf. Grigorie, Episcopul Nisei; Cuv. Dometian; Sf. Cuvios Antipa de la Calapodești
11 ianuarie, vineri – Cuv. Teodisie cel Mare, încep. vieții de obște; Cuv. Vitalie
12 ianuarie, sâmbătă – Sf. Mucenițe Tatiana Diaconița și Eutasia
13 ianuarie, duminică – Sf. Mc. Ermil și Stratonice; Cuv. Iacob din Nisibe

AGENDĂ

7 ianuarie

1917 – S-a creat, la Iași, „Comitetul Național al românilor emigranți din Austro-Ungaria”, avându-i în frunte pe Vasile Lucaci și pe Octavian Goga. Comitetul, alcătuit din 12 membri, a semnat Declarația de război împotriva Austro-Ungariei.

8 ianuarie

1864 – Este deschisă școala preparandă din Iași, sub conducerea lui Titu Maiorescu. Printre cursanții înscriși în anul întâi se află și Ion Creangă.

9 ianuarie

1890 – S-a născut romancierul ceh Karel Capek.
1998 – S-a stins din viață Lia Manoliu, atletă română, campioană olimpică la aruncarea discului.

10 ianuarie

1493 – S-a născut Nicolaus Olahus, umanist și istoric de origine română, arhiepiscop de Strigoni (Esztergom) și guvernator al Ungariei.

11 ianuarie

1922 – Este folosită pentru prima dată, pe un pacient, insulina în tratarea diabetului.

12 ianuarie

1866 – S-a născut Aron Pumnul, cărturar român, lingvist, filolog, participant la evenimentele Revoluției de la 1848 din Transilvania.

1998 – Un număr de 19 țări europene, între care și România, semnează, la Paris, Protocolul privind interzicerea clonării umane – primul text de drept internațional constrângător elaborat în acest domeniu.

13 ianuarie

1990 – La granița României cu Republica Moldova, este desființat gardul de sârmă ghimpată și sunt introduse facilități de trecere a frontierei.

Budapesta

Concurs pentru organizații civile

Comisia pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte din cadrul Parlamentului de la Budapesta a publicat recent un concurs pentru sprijinirea, pe anul 2008, a organizațiilor, asociațiilor minorităților naționale și etnice din Ungaria. La concurs pot participa organizații care au fost înregistrate la tribunal până în 31 decembrie 2005. Nu pot concura autoguvernări, fundații și organizații politice.

Comisia va distribui, la fel ca în anii anteriori, 110 milioane de forinți, susținând cheltuieli pentru funcționare. Dosarele vor fi înaintate până la 15 februarie 2008, pe adresa Comisiei: Budapesta, cheile Széchenyi nr. 19. Informații suplimentare se pot afla la secretariatul Comisiei, telefon 1/441-5032, 1/441-5035, fax: 1/441-5986, respectiv pe site-ul www.parlament.hu.

A.C.Cz.

România

Vacanță la munte

Arieșeni se află la granița dintre județele Alba și Bihor, reprezentând un punct de plecare în traseele de escaladă și drumeție din Munții Apuseni. Pe timp de iarnă, aceste locuri sunt asaltate de turiști din județele învecinate și din străinătate, de fapt, pentru practicarea sporturilor de iarnă, pentru relaxare și pentru a vizita peisajele calde ale Apusenilor. Arieșeni se află foarte aproape și de satele românilor din Ungaria, care cu puțin efort se pot bucura de frumusețile naturii și pot practica sporturi de iarnă la Arieșeni.

Calendarul
românesc
2008

Odată cu sărbătorile de iarnă cititorii noștri s-au putut bucura de o nouă ediție a almanahului săptămânalului „Foaia Românească”. Conform tradiției, almanahul conține o succintă prezentare a principalelor evenimente din viața publică a românilor din Ungaria pe anul 2007. Din conținut: activitatea pe plan cultural și religios, cea mai importantă și necesară unei minorități pentru aș afirma și păstra identitatea, aniversările și comemorările cele mai importante ale anului 2007, pagini de tineret cu evenimentele școlare și preșcolare, pagini din poezia și literatura românească, folclor, divertisment, umor și noutăți din întreaga lume. Almanahul nu trebuie să lipsească din nici o casă de român. Acesta se poate procura de la bisericile românești și, bineînțeles, de la Editura NOI din Iula.

A.L.B.

Vă dorim în Noul An...

...să aveți timp să râdeți,
să fiți fericiți,
să vă gândiți la cei dragi,
să întindeți mâna după stele,
să aveți timp să vă uitați și să credeți,
să aveți timp să sperați,
să aveți timp să vă bucurați de fiecare zi, de fiecare ceas...
LA MULȚI ANI!

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Om de zăpadă
(Foto: din arhivă)

”

*Citatul
săptămânii*

„Libertatea cuvântului este un măreț principiu, căci ea este consfințirea unuia și mai înălțător, acela al libertății de gândire...”

Spiru Haret (1851–1912)

”

Născut în pragul celui de al Doilea Război Mondial (7 ianuarie 1938), *Mihai Cozma* face parte din generația care va fi sortită să se formeze din punct de vedere intelectual într-o perioadă istorică agitată și contradictorie. După primele patru clase făcute în satul natal Micherechi, trece și el (în 1948), ca mulți alți tineri din acești ani, la școala română proaspăt înființată din Jula (1946), de fapt la Colegiul de aici, cum ne plăcea să numim, succint, această școală, deoarece căminul îndeplinea atunci, pe lângă o funcție educațională, și una socială, majoritatea elevilor având în satele din care veneau un trai extrem de vitreg. Deși instruirea, mai ales la materiile umaniste, era, conform spiritului epocii, dogmatică, iar educația prusacă, fără note naționale, orașul Jula, veche reședință județeană, datorită patriotismului local și mentalității civilizate a cetățenilor, exercita o influență benefică asupra tinerilor români veniți din satele înapoiate ale județelor bihorene și bichișene. Cert este faptul că, cu foarte puține excepții, intelectualitatea românilor din Ungaria postbelică și-a făcut studiile sau a petrecut câțiva ani la această școală generală sau liceu român, constituind pentru noi un excelent stagiul pregătitor pentru studiile superioare, în fapt, pentru viața de intelectual.

Opt ani a studiat Mihai Cozma la această școală julană, atunci cu limbă de predare română. Era acolo de trei ani când apărusem și eu în 1951. De fapt, nu ne prea cunoșteam, fiindcă familia Cozma stătea în centrul comunei și o ducea relativ bine față de majoritatea nevoiașă a satului, noi locuim la periferia localității, și la propriu și la figurat. Un singur lucru am reținut din anii petrecuți la aceeași școală. Fiind un amator de fotbal și îmi petreceam timpul liber cu acest joc preferat al copiilor, urcând în sala de studii, de silențiu, cum îi ziceam, Mihai, singur în sală, citea cărți, ziare sau pur și simplu moșmonea la masa de lucru lăsând impresia unui tânăr studios.

La căminul și școala din Jula trăiam o viață destul de închisă, nu prea știam ce se întâmplă în țară, ce perspective poate avea un tânăr care termină un liceu românesc înființat de numai câțiva ani, în competiție cu cei care își făceau studiile la cele mai bune licee din țara noastră. Se va dumiri și Mihai Cozma când, în 1956, terminându-și studiile la Jula încearcă să se înscrie la cea mai renumită facultate din țară, la Universitatea Eötvös Loránd din Budapesta, secția maghiară-istorie, la care erau admiși foarte puțini și cei cu studiile făcute la cele mai bune licee.

Mihai Cozma, profesorul

Șansa de a se înscrie la cele două secții era, practic, nulă. Îi vine în ajutor un student ungur, îndemnându-l să treacă la română din momentul ce a făcut liceu românesc. Sfatul acesta constituia, probabil, întâia și cea mai utilă lecție de română pe care a primit-o până atunci tânărul student... De fapt,

cu toții la Pesta ne-am dezmeticit, acolo ne-am dat seama de însemnătatea limbii noastre și, evident, de necesitatea cunoașterii ei, singura și cea mai sigură cale pentru a deveni intelectual, respectiv intelectual român. Studiile universitare, posibilitățile de a te afirma prin cunoștințele lingvistice și culturale românești îți modelează optica, trecând, fără să observi, de la o identitate latentă la o cunoștință de sine mai solidă. Nu altfel stau lucrurile nici în cazul lui Mihai Cozma cu atât mai mult cu cât după terminarea studiilor universitare, în 1961, i se oferă un post de profesor de română la Liceul N. Bălcescu din Jula, revenind la alma mater, la mama dătătoare de hrană spirituală.

Nu stă însă mult timp în orașul de lângă Crișul Alb, căci numai la o lună de la începerea carierei de profesor, i se deschide o perspectivă profesională mai promițătoare la Institutul Pedagogic din Seghedin. Condițiile de aici nu erau ideale pentru un începător cu ambiții profesionale. Preferând lingvistica, în lipsă de cadre suficiente, este nevoit să se chinuiască cu predarea literaturii. Și totuși, azi puțin știu că, după manualele de liceu elaborate în spiritul anilor '50 de către foștii lui profesori universitari, Mihai Cozma este la noi autorul primului curs de literatură română (perioada veche) de după cel de-al Doilea Război Mondial.

Revine la domeniul științific preferat după ce, în 1963, este scutit de predarea unei discipline insuficient de „exacte” și care nu-l preocupa. Îl atrăgeau îndeletnicirile practice, concrete, căci căuta în toate și peste tot aspectele raționale, palpabile. Lingvistica și, mai ales, problemele limbii noastre și metodele predării ei conținea pentru el un domeniu adecvat de afirmare, o reală provocare profesio-

nală. Îndeplinirile și dezamăgirile profesorului Mihai Cozma sunt într-o strânsă legătură cu frământările de a-și convinge studenții și apoi, în calitate de inspector școlar timp de un deceniu, profesorii de importanță înșurșirii adecvate și a predării eficiente a limbii materne

pentru a-și putea păstra identitatea. Abordarea acestei chestiuni este cât se poate de nuanțată. În cadrul unei conferințe organizate în vara anului 1984 în județul Nógrád, localitatea Rétság, Mihai Cozma ține să precizeze, pentru întâia dată la românii din Ungaria, că limba noastră maternă este graiul local, marcă specifică a identității noastre, subliniind atât rolul lui pozitiv în conservarea etniei, cât și consecințele grave în caz că nu este adaptat la necesitățile vieții moderne. Unii, din diverse motive, au reținut numai ceea ce le era convenabil, mulțumindu-se, mai precis, amăgindu-se cu ideea conform căreia cunoașterea graiului este suficientă pentru a te manifesta ca român, alții ajunseseră la concluzia că pierderea graiului este adevăratul motiv al înstrăinării noastre și nu atât incapacitatea sau refuzul de a însuși varianta literară a limbii, idei de altfel străine celui care a lansat problema în discuție.

Preocuparea fundamentală a profesorului Cozma se leagă, de vreo 3-4 decenii, de modul cum este concepută predarea limbii române în școlile noastre. Discuțiile pe această temă încep la Catedra de limbă și literatură română din Seghedin pe la mijlocul anilor 1960 și ele porneau, de fapt, de la experiențele noastre proprii, care țâșneau, nu o dată, cu o forță elementară în toilul dezbaterilor, datorită faptului că, fiind constrânși de împrejurări să traducem, să facem pe translatorul, ne confruntam cu foarte mari dificultăți, deși am făcut școli cu limbă de predare română. Până la urmă, profesorul Cozma ajunge la concluzia că concepția care stă la temelia învățământului nostru a fost, de la bun început, greșită. Structura programelor împrumutate de la unguri și învățământul din Româ-

nia este pentru noi, care ne-am socializat în condiții lingvistice și culturale specifice, necunoscând bine limba maghiară și nici limba literară română, pur și simplu un impas. Drept urmare, propunerea lui suna cam astfel: introducerea predării intensive și într-un număr mai mare a limbii române, cu metodele utilizate la însușirea limbilor străine. Concepția sa mai conținea introducerea în cadrul orelor de limbă și literatură și cunoștințe de istorie și cultură română. În concluzie, nu atât numărul materiilor predate în limba română contează, după opinia profesorului Cozma, ci ponderea pe care o are predarea și exersarea limbii române în cadrul de învățământ și, bineînțeles, metodele cu care o predăm. În urma acestor considerații au fost introduse în școala generală orele de conversație, iar cu o foarte mare întârziere, abia în ultimii ani, cunoștințele de cultură și civilizație română. Predarea limbii române, însă, conform concepției concepute de profesorul Cozma, cu unele excepții, nu a devenit o realitate, în pofida numărului impresionant de programe și manuale, dicționare, culegeri de termeni tehnici, studii și articole puse la îndemâna învățătorilor și profesorilor, precum și a eforturilor efectuate în calitate de revizor școlar.

Demne de relevat sunt și cercețările pe care Mihai Cozma le-a făcut în vederea definirii particularităților etnice, lingvistice și culturale ale comunității noastre. Problemele ortografice, de corectitudine ale limbii, specificitatea dialectelor românilor din țara noastră și, nu în ultimul rând, problema formării limbii și a poporului român, onomastica și o mulțime de particularități ale păstrării, respectiv pierderii identității naționale sunt și momentul de față preocupări constante ale profesorului care a petrecut trei decenii și jumătate la Catedra de limbă și literatură română din Seghedin. Fără contribuția lui, catedra aceasta nu ar fi devenit o instituție instructiv-educativă demnă de numele de catedră. Mihai Cozma și-a îndeplinit idealul urmărit o viață întreagă, aceea de a deveni un profesor bun, ambiție destul de rară la noi.

✱

Mihai Cozma, una din cele mai cunoscute și mai active personalități ale vieții noastre culturale, împlinește zilele acestea venerabila vârstă de 70 de ani. De câțiva ani este pensionar, dar urmărește cu viu interes tot ceea ce se întâmplă în viața politică și culturală a comunității și nu refuză să intervină când e cazul, rămânând demn de ceea ce se numește lider de opinie. Merită să fie solicitat și ascultat.

Gh. Petrușan

Pe scurt...

PRIMUL AN ÎN UE

Primul an al României în Uniunea Europeană a fost un succes, consideră șeful delegației Comisiei Europene în România. Donato Chiarini a admis faptul că România are o problemă la capitolul „fonduri structurale”, însă spune că este normal ca primii ani în Uniune să reprezinte o perioadă de ajustări.

EVENIMENTUL ANULUI ÎN ROMÂNIA

Președintele american vine anul acesta la București, pentru summit-ul NATO. Vor mai vizita România și alți șefi de stat din alianța nord-atlantică. Anul 2008 va fi unul foarte important pentru politica externă românească și pentru securitatea națională. Primele puncte pe agenda anului viitor sunt relația cu Republica Moldova și situația din Kosovo. Una dintre cele mai delicate probleme pentru diplomația românească în anul 2008 va fi relația cu Republica Moldova.

SĂPTĂMÂNA FILMULUI UNGAR

Maia Morgenstern va fi președinta juriului celei de-a 39 ediții a Săptămânii Filmului Ungar, care va avea loc la Budapesta, în perioada 29 ianuarie–5 februarie.

Festivalul, care va avea loc la Mammot Multiplex și la Millennium Center din Budapesta, va avea în program, în primele două zile, proiecții de film documentar. În festival au fost înscrise, în total, 188 de filme documentare și 136 de scurtmetraje.

DUCU BERTZI, PREMIAT DE PATRIARHUL DANIEL

La 16 decembrie, Ducu Bertzi a fost invitatul de onoare al concertului tradițional de colinde, organizat de Mitropolia Moldovei și Bucovinei la Centrul de Conferințe „Providența” din Iași. La finele concertului, Ducu Bertzi a avut parte de un moment extrem de emoționant. Însuși Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Daniel, i-a înmănat cântărețului „Crucea Moldava” pentru mirenii, cea mai mare distincție a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

Căderea finală a Cortinei de Fier

Zona Schengen a fost lărgită la 24 de state

În noapte de 20 spre 21 decembrie, Uniunea Europeană a renunțat la controlul de frontieră la care erau supuși cetățenii a nouă dintre statele membre, majoritatea foste țări comuniste care au aderat în 2004. Printre acestea se află și Ungaria.

Cetățenii din Cehia, Ungaria, Polonia, Slovenia, Slovacia, din țările baltice precum și din Malta vor putea călători din Estonia în Portugalia fără să mai fie opriți la granițe. Este cea mai amplă extindere a zonei Schengen, care include acum 24 de state.

Punctele de frontieră sunt acum demolate, de la Goerlitz, un oraș tăiat pe din două de frontiera dintre Polonia și Germania, până la granița dintre Slovenia și Italia, la Marea Adriatică. Pentru milioane de oameni care, pe vremea comunismului, nu aveau voie să călătorească, aceasta este căderea finală a Cortinei de Fier.

Cancelarul Austriei și premierul slovac au fost primii care au des-

chis seria celebrărilor. Înainte de Crăciun, liderii Uniunii Europene au traversat în lung și lat estul Europei, deschizând simbolic accesul către noi teritorii. Controlul de pașapoarte pe aeroporturile din zona Schengen va fi abandonat numai din luna martie. A fost înțărîtă în schimb securitatea granițelor externe ale Uniunii, cele din spre fosta Uniune Sovietică și fos-

ta Iugoslavia. Zona Schengen, creată acum peste 20 de ani în satul cu același nume din Luxemburg, include acum 4 sute de milioane de oameni și o suprafață cât o treime din cea a Statelor Unite. Cipru, Elveția, România și Bulgaria se pregătesc să adere în anii următori. Marea Britanie și Irlanda își mențin controlul de frontieră.

Festivitate de Crăciun la Micherechi

Sărbătoarea Crăciunului a fost așteptată cu mare bucurie de școlarii din Micherechi. Odată cu sosirea vacanței de iarnă, pe 23 decembrie, duminică după-masă, elevii, profesorii și părinții s-au adunat la Casa de Cultură, unde copiii au prezentat un program de sărbătoare pentru a se bucura împreună în jurul bradului împodobit. În cadrul programului, au fost interpretate cântece și poezii, iar programul s-a încheiat cu frumoasele dansuri românești prezentate de Păstrătorii de tradiții „Gheorghe Nistor”. A.C.Cz.

Cadou special pentru abonații
Foi românești

BUCUREȘTI - Arcul de Triumf

Decalogul minoritarului

1. Înțelege că Dumnezeu a binevoit așa pentru tine.
2. Să nu-ți pierzi identitatea.
3. Să nu-ți uiți limba.
4. Nu te lăsa umilit.
5. Nu-l lăsa pe alții să hotărască în numele și locul tău.
6. Cinsteste memoria înaintașilor.
7. Învăță-i pe urmași tăi să-și prețuiască moștenirea.
8. Rezistă tuturor presiunilor asimilatoare.
9. Integrează-te în propria cultură.
10. Fii demn și te vor aprecia și ceilalți.

Ianuarie 2008
Gerar

L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31										

Decembrie 2007 Undrea

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Februarie 2008 Flaurar

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29		

www.foaia.hu

FOAIA românească
SĂPTĂMÂNĂ AL ROMÂNILOR DIN ROMÂNIA

www.romanul.hu

Redacția săptămânalului „Foaia românească” va face, la începutul lunii ianuarie, un cadou special tuturor abonaților revistei românești. Fiecare abonat va primi prin poștă un calendar de birou pe anul 2008, care prezintă un Decalog al minoritarului și 12 imagini frumoase despre monumente, clădiri renumite din România.

Cu colindul, pe la casele otlăcanilor

Cea mai frumoasă și mai îndrăgită de cei mici și mari, săraci sau bogați, este sărbătoarea Crăciunului. Veche de peste două milenii, răspândită pe tot globul, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată de fiecare dată cu emoție și bucurie. Fiecare om, copil sau bătrân, își amintește cu plăcere de sărbătorile de Crăciun și de momentele speciale pe care le-a trăit, își amintește de nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși, mai îngăduitori. În aceste zile suntem mai buni, mai veseli, mai sănătoși și mai umani.

Vestea nașterii Mântuitorului am dus-o și noi, la Otlaca-Pustă, în seara de Ajun, pe 24 decembrie, pe la toți românii din localitate. La poarta fiecărui român din Otlaca am strigat: „Slobodu-i a colinda?”, iar răspunsul a fost „Slobod!”. Anul acesta a fost al doilea an, când în frunte cu primarul nostru, am pornit a colinda, evocând tradiția strămoșilor noștri, fiind așteptați peste tot cu porțile deschise. Am cântat mai multe colinzi, printre care și următoarea:

„O, ce veste minunată,
În Viflaim ni se-arată,
Cerul strălucea,
Îngerul venea,
Pe-o rază curată.

Că, la Viflaim, Maria,
Săvârșind călătoria,
Într-un mic sălaș,
Lângă-acel oraș,
S-a născut Mesia.

Păstorilor din câmpie
Le vestește-o bucurie:
Astăzi S-a născut
Cel fără-nceput,
Cum au zis proorocii.

În coliba păstorească,
Vrut-a Domnul să se nască
Fiul Său cel Sfânt,
Nouă pe pământ
Să ne mântuiască.”

Grupul de colindători a fost compus din: *Gheorghe Șimonca*, primarul localității Otlaca-Pustă, *Elvira Ardelean*, viceprimar, *Teodor Popa*, cantorul bisericii ortodoxe, câteva membre ale Asociației românești „Mihai Purdi” și subsemnata.

Bunicii și bunicuțele cu lacrimi de bucurie în ochi au colindat cu noi, aducându-și aminte nu doar de anii copilăriei lor, ci și de faptul că, fiind singuri, cineva și-a adus aminte de ei și le-a făcut această bucurie ca în Sfânta seară a Ajunului de Crăciun să se simtă fericiți. Colinda noastră a fost răsplătită cu dulciuri și portocale, au fost case unde ne-au plătit colinda cum se cuvine colindătorilor, iar acești bani dobândiți vor fi puși în contul Asociației pentru ajutorul bisericii noastre.

Alte lacrimi de bucurie le-a scăpărat din ochi bunicilor când le-au fost înmânate pachetele de Crăciun, oferite tuturor de Asociația românească, care din fonduri obținute prin concurs a pregătit pentru această sărbătoare 22 de pachete. În acele clipe fericite pe care le-am trăit în seara de Ajun, mi-am pus întrebarea: „Oare de ce nu am făcut acest lucru și în anii trecuți?”. Cine este oare de vină că aceste frumoase tradiții, ani de-a rândul au fost uitate? Oare nu avem și noi o vină în aceasta? În părțile noastre, aici la Otlaca, cu toate că cântăm imnul Ungariei, dacă cineva ne trezește din somn doar pe românește știm să spunem „Tatăl nostru”.

Eva Bocsor Karancsi

Pe scurt...

MACĂU

La ultima ședință a Auto-guvernării Românești din Macău, membrii acesteia au hotărât să acorde un sprijin de 30 mii de forinți pentru renovarea bisericii ortodoxe române din Bichișciaba.

DARVAȘ

Copiii claselor 1-4, unde se predă și limba română, de la școala generală din Furta, filiala Darvaș, au pregătit pentru părinți un program de colinde. Serbarea a avut loc pe 21 decembrie, la școala generală din Furta. Elevii au fost instruiți de profesoara *Irina Ecaterina Pop*.

JULA

După Sfânta Liturghie Arhierescă, săvârșită de Prea Sfinția Sa Episcopul *Siulan*, în prima zi de Crăciun, elevii claselor primare ale școlii generale românești din Julia au susținut un program de colinde în Catedrala Sf. Nicolae.

SEGHE DIN

Duminică, 23 decembrie, credincioșii ortodocși din Seghedin au asistat la Sfânta Liturghie, care a avut loc în biserica ortodoxă sârbească din oraș. După slujbă, cei prezenți s-au întâlnit la o agapă frățască sărbătorind totodată și Nașterea Mântuitorului. Următoarea slujbă care se va ține la Seghedin va avea loc pe 23 ianuarie.

MICHERECHI

Ca de obicei, și în anul acesta, la Casa de Cultură „Gh. Dulău” din Micherechi s-a organizat tradiționala competiție de tenis de masă. Finala competiției a avut loc sâmbătă, 30 decembrie cu începere de la ora 16.00. Cu rezultate vom reveni în următorul număr al săptămânalului.

BICHIȘ

În a treia zi de Crăciun, când creștinii îl sărbătoresc și pe Sfântul Apostol Ștefan, la biserica ortodoxă din Bichiș a avut loc o Slujbă Arhierescă, săvârșită de PSS Siluan, Episcopul Julei.

JULA

Expoziția de icoane a profesorului *Ioan Ruja* poate fi văzută în galeria Oficiului Poștal din Julia până în ziua de 10 ianuarie.

**Scrieți-ne
la adresa:
foaia@foaia.hu**

Un an nou

„Cel ce ședea pe scaunul de domnie a zis: Iată, Eu fac toate lucrurile noi.” (Apocalipsa 21:5)

An nou! Nou este un cuvânt minunat. Cu siguranță că unii dintre noi își vor lua adio cu plăcere de la anul trecut, împreună cu neajunsurile și nerealizările sale și vor intra în noul an cu noi speranțe și așteptări.

Oare ce ne va aduce el? Se vor împlini dorințele noastre – ale celor care ne-au urât un an nou fericit? Noi putem să ne urâm unii altora anumite lucruri, însă de cele mai multe ori nu putem face nimic pentru concretizarea lor!

Atunci când Isus Cristos spune: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi” – El își respectă promisiunea! În El este puterea vieții veșnice: El poate face toate lucrurile noi – El a biruit lumea, putând spune: „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ” (Matei 28:18). Nimeni nu l se poate împotrivi, și nimeni nu este o povară pentru El. Nici o situație nu este prea dificilă pentru El.

Trebuie să faci doar un singur lucru: să lași totul în mâinile Sale! Dacă ceasul tău nu mai funcționează bine, îl duci la ceasornicar. Iar când vezi că ceasul este în mâinile lui, ești liniștit, deoarece știi că mâinile lui îl vor repara. La fel trebuie să procedezi și cu marele Învățător Isus Cristos: El te va înnoi doar dacă-l predai cu plăcere viața. Aceasta este marea noastră problemă: dorim să ținem totul în mâinile noastre...

Ești gata să-i predai lui Isus toate slăbiciunile tale și toate păcatele comise cu gândul sau cu fapta? El îți spune: „Iată, Eu te voi reînnoi în totalitate!” El poate. El îți va spăla inima cu sângele Său. El Însuși va veni să locuiască în inima ta – iar acolo unde este El, este viață, putere, pace, bucurie și biruință.

Știi că te îngrijorezi pentru familia ta. Lucrurile nu merg bine și te frământă zi și noapte. Dar te-au ajutat frământările? Isus dorește să te ajute chiar acum – nu dorești să-l ceri ajutorul? El îți spune personal: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi”. Nou nu înseamnă neapărat ceea ce îți imaginezi tu și ceea ce dorești tu! Poate că astfel nimic nu ar fi nou. Nou înseamnă a fi transformat după chipul Său. Este procesul prin care trebuie să treacă fiecare om curățat în sângele lui Isus și de care Dumnezeu se bucură.

Care este starea mea actuală? Sunt fericit? Am ce mânca? Acestea nu sunt întrebările decisive. Întrebarea hotărâtoare este următoarea: „Este totul în ordine între mine și Dumnezeu? Am primit viața veșnică prin Isus?”

Pentru a da un răspuns afirmativ merită să pășești chiar pe drumul cel mai greu. Atunci într-adevăr totul va deveni nou! (www.resursecristine.ro)

Binecuvântare la Biserica Penticostală Nr. 1 din Micherechi

În duminica din 9 decembrie, familia Vasile și Enikő Rocsin au adus înaintea Domnului, pentru a o binecuvânta, pe cea de-a treia fiică a lor: Vivien. Sora ei cea mai mare, Enikő, și cu verișorii ei s-au pregătit cu poezii și cântări pentru Vivien. A mai slujit Domnului și tinerii bisericii și grupurile de copii iar programul a fost condus de presbiterii bisericii: Ioan Rocsin și Dorin Gavra. Cuvântul a fost citit din Marcu 10: 13-16. Un copilăș nou născut se duce la binecuvântare după 6 săptămâni, ca Dumnezeu să binecuvânteze acel copilăș, să binecuvânteze părinții lui care îi vor purta de grijă până la vârsta de 18 ani. În acest timp, pă-

rinții trebuie să vorbească copilului despre Dumnezeu și să îl îndrume pe cărarea lui. Dacă de mici învață despre Dumnezeu aceasta va rămâne în inima lor pentru totdeauna, iar credința lor va crește pe zi ce trece. În așa fel vor deveni niște tineri binecuvântați,

ascultători și lucrători pentru Dumnezeu. Așa doresc eu ca Vasile și Enikő să poată vorbi fetiței lor despre Dumnezeu și ca ea să rămână aproape lângă El tot restul vieții ei. Dumnezeu să te binecuvânteze, Vivien!

Tabita Vaida

În acest an

În acest an:

Pune capăt certurilor.

Caută un prieten uitat.

Înlătură suspiciunea.

Și înlocuiește-o cu încrederea.

Scrie o scrisoare de dragoste.

Împarte ceva din comorile tale.

Dă un răspuns blând.

Încurajează-i pe cei tineri.

Dovedește loialitate în cuvânt și fapte.

Ține-ți promisiunile.

Descoperă timpul, lasă răutatea.

Iartă un dușman, ascultă.

Încearcă să înțelegi.

Dezaproabă invidia.

Gândește-te întâi la alții.

Apreciază, fii blând, fii amabil.

Râzi puțin, plânge mai mult.

Merită încrederea.

Exprimă-ți mulțumirea.

Urează bun venit unui străin.

Bucură-te cu inima unui copil.

Găsește plăcerea în frumusețea

Și miracolul lumii.

Mărturisește-ți credința.

Mărturisește-o din nou.

Mai mărturisește-o o dată.

Dumnezeu să te ajute!

Doi misionari la Micherechi

În ziua de 2 decembrie am avut bucuria să avem doi musafiri în Biserica Baptistă din Micherechi. Ne-au vizitat în această zi un frate și soția lui din România, Gheorghe și Maria Tulbure, și o soră, Láng Emese, din Ungaria. Aceștia îl slujesc pe Domnul ca misionari.

Înainte de masă, fratele păstor Gheorghe Tulbure ne-a povestit despre lucrarea pe care o face în Oltenia. Fratele păstor ajută la plantarea de biserici în satele și orașele unde oamenii nu-l cunosc pe Dumnezeu. După masă, sora Láng Emese ne-a povestit despre

lucrarea pe care o face în Africa. Sora Emese este membră a organizației misionare Wycliffe, care are ca scop traducerea Bibliei în toate limbile. Este important ca toți oamenii să aibă acces la Cuvântul lui Dumnezeu și să-l poată citi în limba lor. La ora actuală sunt în jur de 3000 de limbi în care încă nu a fost tradusă Biblia. Scopul organizației Wycliffe este ca până în 2025, cu ajutorul tuturor organizațiilor misionare, să se înceapă traducerea Bibliei în fiecare limbă în care este nevoie. Organizația Wycliffe are în jur de 6000 de lucrători în

70 de țări. Láng Emese și-a terminat studiile în Nairobi și se pregătește să meargă în Nigeria, unde va ajuta la traducerea Bibliei și la educarea învățătorilor. Rugăm pe bunul Dumnezeu să-și întărească lucrătorii care duc vestea bună a Evangheliei pe întregul pământ.

Domnul Isus a dat porunca ucenicilor: „Duceți-vă în toată lumea, și propovăduiți Evanghelia la orice făptură.” Marcu 16:15.

Ioan Ruja, presbiter
(Despre viața și credința Mariei Tulbure vă vom scrie în numărul următor.)

Botezul Domnului

Pe 6 ianuarie, Biserica ortodoxă sărbătorește botezul Domnului, sau Boboteaza. Această zi marchează sfârșitul sărbătorilor dedicate Crăciunului și Anului Nou.

Sfânta Scriptură ne vorbește despre Ioan Botezătorul, considerat Înainte-mergătorul Domnului nostru Iisus Hristos, care propovăduia venirea Acestuia, îndemnând pe iudei la pocăință. Îmbrăcămintea lui Ioan era foarte simplă, făcută din păr de cămilă; el purta o cingătoare de piele în jurul mijlocului și se hrănea cu lăcuste și miere sălbatică. Icoanele au păstrat de-a lungul timpului această imagine, înfățișându-l pe Botezător ca pe un pustnic cu părul lung și barba aspră. Considerându-l proroc, locuitorii din Ierusalim și din întreaga Iudee se strângeau în jurul lui pentru a-l asculta cuvintele și mai ales pentru a fi botezați de el în râul Iordan.

Ioan le cerea, înainte de a-i boteza, să-și mărturisească păcatele și să se pocăiască, spunându-le că el îi botează doar cu apă, dar Cel ce va veni după el

(adică Iisus) îi va boteza cu Duh Sfânt și cu foc. Vestind venirea Mântuitorului, Ioan spunea că Acela este mult mai mare și mai puternic decât el.

Sfânta Evanghelie ne povestește că și Iisus a venit din Galileea, pentru a fi botezat de Ioan, care, văzându-l, a spus: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii”. Și, ieșind Iisus din apa Iordanului, „cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a vărsat pogorându-se ca un porumbel și venind peste El. Și glas din ceruri zicând: Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit”.

Boboteaza este deci una dintre cele mai importante sărbători ale anului. De

obicei, în această perioadă este foarte frig, de aceea este des folosită expresia „gerul Bobotezei”. Poporul nostru a păstrat multe tradiții frumoase în legătură cu această zi. De exemplu, în localitățile așezate pe malul unui râu, pe malul Dunării sau chiar pe țărmul mării, se obișnuiește ca preotul, cu ocazia slujbei care se face acum, să arunce o cruce de lemn în apa foarte rece, uneori chiar înghețată, după care sar câțiva flăcăi curajoși pentru a o aduce înapoi. În toate bisericile, preoții fac agheasma (apa sfințită), cu care botează apele, oamenii, animalele și casele.

În tradiția populară românească, Boboteaza este și o sărbătoare dedicată purificării naturii, și mai ales a apelor, de forțele răului. Acum se colindă, se prevestește cum va fi vremea în noul an, sau cum va fi recolta. Se crede că în aceste zile animalele vorbesc, căpătând puteri neobișnuite. Peste obiceiurile creștine de sfințire a apelor sau de scufundare a crucii s-au suprapus și multe practici păgâne, cum ar fi afumarea grajdurilor și a vitelor pentru alungarea duhurilor rele din acestea, aprinderea focurilor pe câmp sau colindele însoțite de tot felul de strigături și zgomote. Toate acestea au în general un rol de curățire și de îndepărtare a răului. Tradiția cere ca acum să se mănânce piftie și grâu fiert și să se bea vin roșu.

Dincolo însă de aceste obiceiuri populare, semnificația principală a Bobotezei rămâne a creștină, iar această mare sărbătoare constituie un prilej de a încerca și noi, după puterile noastre, să ne luminăm sufletele, așa cum amintește și troparul Bobotezei: „În Iordan, botezându-te tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat: că glasul Părintelui a mărturisit ție, Fiule iubit pe tine numindu-te, și Duhul în chip de porumbel a adevărat înțărirea Cuvântului. Cel ce te-ai arătat, Hristoase Dumnezeu, și lumea ai luminat, Mărire Ție!”.

„Hristos S-a Născut!”

Ca în fiecare an, luminatul praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne umple sufletul de o negrăită bucurie duhovnicească, pentru că această zi reprezintă împlinirea făgăduințelor și nădejilor pe care Dumnezeu le-a dat oamenilor de la început, ca îndemn de călăuză pe drumul ce duce spre mântuire.

An de an bucuria sărbătoririi Nașterii Domnului pune stăpânire pe întreaga noastră ființă. Este, de fapt, partea comuniunii noastre la bucuria cea sfântă și fără de sfârșit a vieții dumnezeiești. Sărbătoarea Nașterii Domnului este, sărbătoarea vieții. Prin Întruparea sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a descoperit valoarea și frumusețea vieții. Mântuitorul a venit în lume pentru a da un sens nou existenței omenești.

„Ziua de naștere a Domnului este ziua de naștere a păcii”, spune un sfânt părinte al Bisericii, întrucât Fiul lui Dumnezeu a venit pe pământ ca să împace pe om cu Dumnezeu și pe oameni între ei.

În această zi însemnată, când milioane de creștini au sărbătorit Nașterea Domnului, și în bisericile noastre creștinii ortocși au sărbătorit Crăciunul, rugându-se și colindând împreună. Astfel, și creștinii din Cenadul Unguresc, care în urmă cu câteva decenii formau una dintre mai puternice comunități ortodoxe române din Ungaria, s-au adunat de Crăciun la biserica lor strămoșească. Mai puțini la număr ca în trecut, dar cu sufletul curat și cu aceeași frică de Dumnezeu. Cu pași înceteți se apropiau de biserică iar pe drum se salutau unii pe alții cu „Hristos S-a Născut”, „Adevărat S-a Născut Hristos”.

În biserică i-a așteptat bradul de Crăciun frumos împodobit, iar după Sfânta Liturghie, săvârșită de preotul paroh *Aurel Becan*, au fost împărțite daruri pentru copii, oferite de autoguvernarea românească din localitate.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, toți cei prezenți la biserică au fost invitați la clubul românesc, unde au fost așteptați cu colinde și cu mesele gătitе de sărbătoare, cu colaci și prăjituri. În fiecare an, autoguvernarea românească din Cenad organizează aceste întâlniri frățesti la toate sărbătorile mari de peste an, unde se întâlnesc, povestesc și uită de grijile vieții de zi cu zi, purtând în inimi și în cugete bucuria sfintelor sărbători, petrecând în pace și sănătate potrivit datinilor străbune.

A.L.B.

Într-o dimineață, Grohi s-a trezit și când a privit pe fereastră, a observat că a nins toată noaptea.

– Minunat! Este ziua perfectă pentru a construi cel mai frumos om de zăpadă!, s-a bucurat el.

Când a ieșit din casă,

Cel mai frumos om de zăpadă

Grohi i-a găsit pe Tigrilă, Winnie și lepurilă construind deja oameni de zăpadă. Și erau niște oameni de zăpadă foarte frumoși.

Grohi a început să construiască și el un om de zăpadă, dar era neîncrezător că ar putea face față „con competiției” prietenilor săi.

Apoi, Grohi a privit către dealul acoperit de omătul proaspăt.

– Dacă ași construi un om de zăpadă acolo sus, în mod sigur va fi cel mai

frumos! își spuse el, urcând anevoios dealul.

Grohi a ajuns în vârful dealului și acolo a început

să construiască un bulgăre cât el de mare.

– Acesta va fi trunchiul! Acum nu mai trebuie decât să fac un bulgăre pentru cap!

Zis și făcut. Purcelușul a făcut un alt bulgăre, doar cu puțin mai mic decât primul, apoi s-a luptat să-l așeze peste bulgărele uriaș.

Deodată, primul bulgăre a început să se miște.

Grohi a înghițit în sec privind cei doi bulgări uriași alunecând spre poalele dealului.

A apucat să se prindă de bulgărele mai mic de zăpadă, dar acesta a prins deja viteză, așa că l-a luat pe Grohi pe sus.

Cei doi bulgări au devenit din ce în ce mai mari și se îndreptau cu repeziciune către oamenii de zăpadă construiți de Tigrilă, lepurilă și Winnie.

– Pârtie! a strigat Grohi către ceilalți.

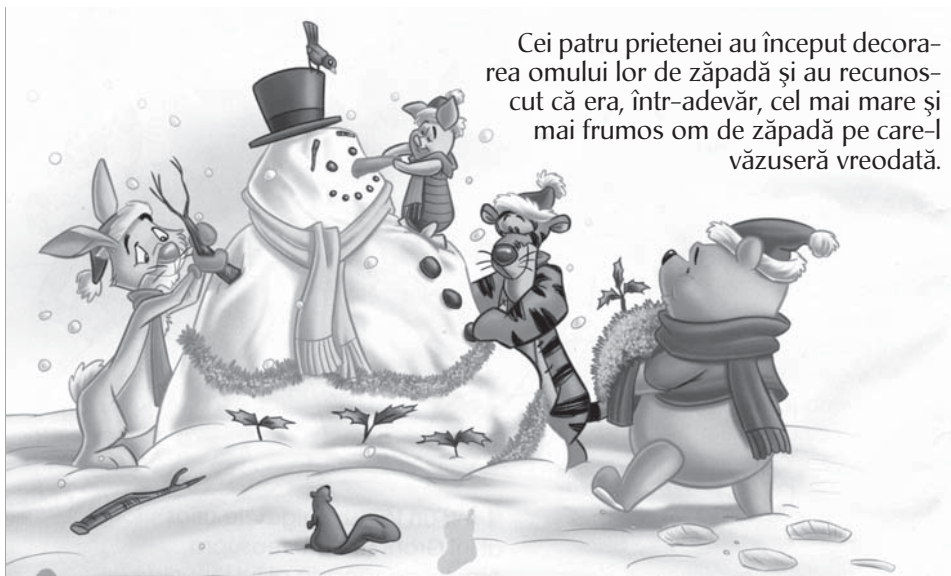
Într-un târziu, bulgărele uriaș al lui Grohi s-a oprit deasupra omului de zăpadă al lui lepurilă.

Din fericire, cel de-al doilea bulgăre nimeri peste primul, dând formă unui nou om de zăpadă... cu adevărat gigantic. Tigrilă, lepurilă și Winnie au rămas muți de uimire.

Cei patru prieteni au început decorarea omului lor de zăpadă și au recunoscut că era, într-adevăr, cel mai mare și mai frumos om de zăpadă pe care-l văzuseră vreodată.

Serbarea de Crăciun a elevilor din Jula

Oriunde există suflare românească cu simțământ creștin, Crăciunul este una din cele mai importante sărbători religioase, este sărbătoarea Nașterii Domnului, prilej de bucurie, pace și liniște spirituală. Este o zi în care dăruim și primim multă iubire sufletească.

Acest lucru se remarcă în entuziasmul cu care se fac pregătirile de Crăciun. Cu același entuziasm întâmpină sărbătorile și copiii care așteaptă cu emoție să vină Moș Crăciun să-și golească tolba cu daruri sub brădulețul de sărbătoare. An de an, în perioada premer-

gătoare Crăciunului, elevii școlilor românești din Ungaria se pregătesc cu poezii și frumoase colinde tradiționale.

Potrivit obiceiului, într-o atmosferă de sărbătoare, la Centrul Cultural Românesc din Jula, în seara de 19 decembrie a avut loc serbarea de Crăciun a elevilor de la școala generală și liceul românesc. Serbarea a început cu un spectacol de colinde, susținut de corul de fete al liceului, condus de profesorul *Gheorghe Fluieraș*, urmat de un moment poetic, cu poezii de Crăciun.

Fulgii de zăpadă cu care a fost împodobită scena și emoționantele colinde, care vestesc nașterea lui Iisus cel trimis de Dumnezeu să mântuiască oame-

nii de păcate au transformat acel moment într-o feerică seară de Crăciun. Sala centrului cultural s-a dovedit din nou neîncăpătoare de oaspeții și de părinții sosiți pentru a urmări programul de Crăciun al copiilor.

Poeziile și colindele tradiționale, frumoasele costume de îngerăș și căciulițele roșii cu care au fost gătiți copilașii de la școala generală, au trezit în sufletele ascultătorilor atmosfera sărbătorilor de iarnă.

A.L.B.

Copiii din cartier,
neștiind de frig și ger,
au făcut – lumea
să-l vadă –
un om mare de zăpadă.

Și i-au pus în cap – se
știe –
cratița drept pălărie.

Subțioară – știți și voi –
i-au vârât un măturoi.

Doi cărbuni și ochii-s
gata,
un băț negru e cravata.

Nasul roșu – un ardei –
ați făcut și voi ca ei.

Toate-ar fi rămas așa
dacă Nae nu-i vedea.

Omul de zăpadă

Și cum Nae nu e Nae
de nu face o trăsnaie,
nu știu ce nu-i fu pe plac
de a spus: „Îi vin de hac”!

Și s-a îmbrăcat îndată,
a luat și o lopată
și s-a dus în micul scuar
aproape de trotuar
lângă omul de zăpadă
chipurile-ar vrea
să-l vadă...
Dar, când colo, n-a mai
stat
până ce l-a răsturnat...

Privindu-l din depărtare,
din ograda nu știu cui,
lângă el Grivei apare
supărat pe fapta lui
și începe a-l lătra
că doar, doar l-o speria.

Poveste cu un fulg

Mi-a căzut
un puf pe gene
alb și moale,
plin de lene,
dar, pe când
am vrut să-l iau,
mi-a vorbit
așa pe șleau:
„Lasă, Nae,
iarna vine,
nu te supăra pe mine,
vine gerul, frigul vine,
vreau să mă-nvălesc
la tine”!

Mesajul Regelui Mihai de Anul Nou

Români,

După primul an în Uniunea Europeană, se poate spune că democrația și libertățile au locul lor stabil în societatea românească. Știu că sunt rămânere în urmă în sănătate și educație, în condițiile de viață ale oamenilor în vârstă și că există motive de dezamăgire. Dar economia continuă să crească și să se elibereze de trecut, politica are dinamism, iar în Legislativul european avem, pentru prima oară, reprezentanți aleși.

Țara noastră a intrat în familia demnă a națiunilor libere. De aici încolo putem să începem să facem diferența între prosperitate și identitate, între libertăți și îndatoriri, între exercițiul politic și respectarea valorilor fundamentale. Oamenii publici trebuie să-și servească instituția, nu să se

servească de ea. Ne trebuie instituții solide, îndreptate către viitor.

România are nevoie să-și dăltuiască o Constituție europeană care să dea un rol limpede, neechivoc și complementar instituțiilor Statului. Este o chestiune de onoare, de respect pentru tradițiile noastre și pentru democrație. Astfel se poate desăvârși construcția economică și socială a țării noastre.

Națiunea, ca și ființă umană, are personalitate și fior. România, aidoma fiecăruia dintre noi, are povestea ei, adânc pătrunsă de trecut și de destin. Țara noastră va avea un loc în sistemul internațional dacă va ști să respecte democrația, cultivându-și instinctul binelui național. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Mihai R

Castelul Săvârșin, 26 decembrie 2007

Tradiții și zicale din popor de Bobotează

❖ Pentru bunul mers al vieții și al treburilor la Bobotează oamenii merg la fântână și-și toarnă apă pe cap, ceea ce se numește iordanală, ca să fie apărați de friguri și alte boli.

❖ În ziua de Bobotează să botezi cu agheasmă să-mănța ce trebuie să o semeni.

❖ Unii oameni iau grâu fierț și-l aruncă în pod zicând: „Să dea Dumnezeu să crească grâul așa de mare ca pâna în pod”.

❖ La Micherechi, înainte

de sosirea crucii întreaga familie ținea post, nu se mânca numai după ce preotul a terminat sfințirea casei.

❖ Băieții din Micherechi când mergeau cu iordanul aveau la brâu un clopoțel pe care îl scuturau strigând: „Ouță, nană!”. Oăle primite le așezau în coș, dând fetelor câteva fire din fuiorul legat la coș. Fetele le împleteau în cosiță ca să le crească părul cât mai repede. Cei mai mici din familie au băut apă sfințită

din clopoțel, ca să le fie glasul frumos.

❖ „Ca să fie văzute și jucate” fetele de la Otlaca-Pustă își puneau pe prag mărgelile, pentru ca preotul să le sfințească. Tot în acest scop îi cereau preotului un fir de busuioc, pe care fetele din Otlaca îl coseau la cingătoare, iar cele din Jula îl așezau în cartea de rugăciuni.

❖ Fetele din Săcal țineau post de Bobotează ca să afle cine le este ursitul. Când apărea pe cer prima stea, se culca pe podea, unde a stat preotul, ca să-și vadă în vis viitorul soț.

❖ Dacă în ziua de Bobotează va bate crivățul, vor fi roade la bucate.

❖ Pân-la Bobotează e dricul iernii, de la Bobotează crapă gerul și iarna e pe ducă. Românul zice: „Dacă am dat Boboteaza la spate, nu-mi mai este frică de iarnă, am pus mâna pe primăvară”.

❖ Dacă la Bobotează curg streșinile, se face vin mult; dacă prunii sunt încărcate de zăpadă, se fac prune multe.

APEL Fotografia, moștenire de familie

Istoria unei comunități în imagini. În albumul fiecărei familii românești există fotografii cu copii, cu familii, cu cătane, cu lucrările de pe câmp, cu minunatele noastre dansuri populare etc. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural material al românilor din Ungaria, un patrimoniu care stă ascuns.

Muzeul Erkel Ferenc din Jula și Editura Noi lansează un apel în rândul românilor din Ungaria de a contribui la îmbogățirea colecției de fotografii vechi despre comunitatea românească din această țară, de a scoate la lumină aceste valori.

Așteptăm să ne trimiteți fotografiile pe adresa Editurii Noi (Jula, strada Gh. Doja nr. 8), cu toate informațiile pe care le aveți despre aceste poze. Ele vor fi scanate, introduse într-o bază de date, după care se vor înapoia.

Cele mai interesante fotografii vor fi publicate în săptămânalul „Foaia românească”, cu toate informațiile legate de familia de la care provine. Se planuiește, ca din materialul adunat să se realizeze o expoziție, la care să fie invitați toți cei care au contribuit la scoaterea la lumină a acestor valori ale naționalității române din Ungaria.

Fotodocumentar

Pe vremuri, la săniuș
(Fotografie din arhiva Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria)

Boboteaza la Apateu,
în 2007

„În limba română mă simt ca acasă...”

Interviu cu Dumitru Țepeneag despre exil, literatură și limbă română

– Despre „Zadarnică e arta fugii” se știe că ați început să o scrieți în România, dar că ea a fost terminată la Paris, după stabilirea dvs acolo. Aș dori să vă întreb, dacă acest fapt a avut impact asupra conținutului sau finalului cărții?

– În 1971, când am terminat micul roman „Zadarnică e arta fugii”, eram încă departe de-a mă stabili la Paris. De altfel, în decembrie al aceluiași an, m-am întors în România, unde nu mi s-a mai dat dreptul să public, mai ales că am refuzat să-mi fac auto-critică pentru toate relele făptuite la Paris. Știți, înainte de „Arpièges” (ăsta era titlul în franceză: un cuvânt-valiză, inventat), mi-a apărut la Flammarion un volum de nuvele, „Exercices d'attente”, abia în 1973 a apărut romanul. Deci, m-am întors în România. La un moment dat, spre vară am făcut o nouă cerere de pașaport, așa, într-o doară. Spre uimirea mea, mi s-a aprobat. E limpede că vroiau să se descotorosească de mine. Am plecat din nou la Paris în toamna lui 1972. Romanul a apărut în 1973, în ianuarie. Aveam pașaport românesc. Nu aveam de gând să cer azil politic. Și nu l-am cerut de fapt niciodată. În 1974, iar m-am întors, dar numai pentru o lună în România. Cetățenia mi-a fost retrasă prin decret prezidențial în aprilie 1975. Scriam deja la alt roman, „Nunțile necesare”, având în subtext balada Mioriței. N-a prea avut succes în Occident. Și pe bună dreptate: nu se cunoștea balada. Cred că în Ungaria ar fi mai ușor de înțeles.

– Anul acesta „Zadarnică e arta fugii” a apărut în Statele Unite, în traducerea lui Patrick Camiller. Recent, la ICR Budapesta a fost lansată și în limba maghiară. Credeți că prin traducere există pericolul ca lucrarea să piardă din vraja inițială, creată de dvs.? Mă gândesc aici chiar și la titlu, în limba română „fuga” are mai multe sensuri pe care le-ați exploatat din plin.

Dumitru Țepeneag este scriitor român-francez, unul dintre cei mai importanți traducători de limbă franceză. În 1966, alături de tineri literați români, pune bazele unui curent literar nou, „onirismul estetic”, care se va desființa însă după „Tezele din iunie” 1971, prin care Nicolae Ceaușescu institua o cenzură extrem de dură. E constrâns la exil în Franța, unde se stabilește din 1973. În anul 1975 i s-a retras cetățenia română prin decret prezidențial. Va fi un timp unul dintre animatorii exilului literar românesc. La începutul anilor 1970, mare parte a romanelor sale le scrie în limba română, mai târziu va scrie în franceză, pentru ca din 1989 să scrie din nou în limba română. Romanele sale vor fi publicate în limba română numai începând cu 1991. Împarte un destin asemănător cu cel al scriitorilor români care au trăit la Paris: Mircea Eliade, Tristan Tzara, Eugen Ionescu, Emil Cioran. Dumitru Țepeneag este un participant activ la viața literară pariziană. Este membru al grupului de scriitori din jurul revistei „Poesie”, iar critica literară franceză îl numără printre cei mai buni scriitori textualiști, alături de Claude Simon, Robert Pinget, Alain Robbe-Grillet. După propria mărturisire, este singurul scriitor român care după ce a scris în limba franceză s-a întors la limba română.

Cu ocazia lansării, la Institutul Cultural Român din Budapesta, a traducerii în limba maghiară a romanului „Zadarnică e arta fugii” („A hiabavalóság futamai”, Editura Palamart, în traducerea lui Némethi Rudolf), în exclusivitate pentru cititorii revistei Foaia românească, Dumitru Țepeneag a avut amabilitatea să răspundă la câteva întrebări.

– Sigur, o traducere cât ar fi ea de bună, tot nu poate să transmită toate sensurile și toate nuanțele din original. O spun în deplină cunoștință de cauză, eu fiind de-o parte și de alta a barierei: autor tradus și traducător. Și ați observat foarte bine polisemia cuvântului „fuga”, care în românește are trei sensuri. Mai ales în engleză, unul sau chiar două din sensuri s-au pierdut. De aceea, comentariile în franceză (din 1973) și în engleză (în 2007) au fost destul de diferite. Și mai e ceva: în 1973, invazia Cehoslovaciei de către trupele sovietice era proaspătă în mintea oamenilor, acum, în 2007, mai ales pentru cititorii americani, dedesubturile referitoare la asta nu pu-

teau fi deduse. Și totuși a avut un oarecare succes acolo. Chiar și de vânzare, nu numai de stimă.

– Leo Spitzer spunea despre limba română că e o „limbă a libertății”. Și în aceeași ordine de idei, Cioran spunea că i-a fost foarte greu când a început să scrie în limba franceză, pentru că era obișnuit cu o anumită libertate, pe când limba franceză are rigori care nu pot fi ignorate. Pentru dvs. ce a însemnat trecerea de la scrisul în limba maternă la cel în franceză?

– Eu am un stil minimalist și în română și în franceză. Un stil simplu, detest înfloriturile. Scriu proză tocmai pentru că în proză – și mai ales în roman – există un spațiu pe

care îl pot organiza, pot crea structuri. Altfel aș scrie poezie... Ca și muzica, literatura, această artă a succesivității, pentru că nu poate oferi cititorului o percepere simultană, rapidă, se poate răscumpăra oferindu-i structuri care să-i prelungească plăcerea estetică, să i-o rafineze. Într-un interviu publicat într-o revistă americană am comparat muzica și visul. Impresia de complexitate, de univers supus unor legi pe care noi, majoritatea simplilor muritori nu le cunoaștem prea bine și puținul care ne rămâne la trezire sau după audiere... De aceea nu am avut mari probleme de rezolvat când am trecut de la română la franceză. Dar nu uitați că după aceea am făcut dru-

mul invers. Sigur, în limba română mă simt ca acasă, în papuci. Nu scriu cu frica în sân. Rigorile limbii franceze de care vorbește Cioran sunt reale. Dar repet, franceza mea e simplă, nu încerc ca Cioran să imită stilul secolului al XVIII-lea, pentru că asta nu intră în concepția mea estetică.

– Alături de câțiva scriitori tineri, în anii 60 ați creat un grup literar care a fost numit al „oniricilor”. Nu demult ați spus că prin intermediul visurilor ați căutat o structură, reguli, criterii și nu subiecte de scris, că ați creat visurile, nu ați visat. Se poate spune că inventarea visurilor, precum și crearea onirismului a venit din necesitatea găsirii unui subterfugiu din realitatea acelor ani, ai comunismului? Poate fi aceasta considerată chiar o platoșă împotriva unei realități vitrege?

– Dacă găsirea unui subterfugiu a determinat apariția curentului oniric în literatura română, asta s-a petrecut oricum pe planul inconștientului. Nu ne-am strâns mai mulți inși și am hotărât să tragem pe sfoară în felul acesta cenzura. Nu e o literatură alegorică ce am făcut noi. În orice caz, nu așa înaintea arta literară: adaptându-se la situația politică a momentului. Literatura noastră onirică, în măsura în care prezintă o nouă noutate, s-a născut prin dorința de depășire sau chiar de negare a supra-realismului; acesta s-a ivit din pretenția de autenticitate a scriiturii, din ideea dicteului automat pe care noi l-am respins de la bun început. Mă rog, e prea mult de spus pentru interviu pe care nu are rost să-l transformăm într-o dezbatere teoretică.

– Am aflat că lucrați acum la un nou roman. Puteți să divulgați referitor la aceasta, ceva din atelierul de scris?

– Am lucrat un timp la un proiect la care apoi am renunțat. Acum ezit... Oricum nu-mi place să vorbesc de proiectele mele literare. Poate din superstiție... Gabriela Enea Elekes

George Bacovia

Tablou de iarnă

Ninge grozav pe câmp la abator
Și sânge cald se scurge pe canal;
Plină-i zăpada de sânge animal –
Și ninge mereu pe un trist patinor...

E albul aprins de sânge încheșat,
Și corbii se plimbă prin sânge... și sug;
Dar ceasu-i târziu... în zări corbii fug
Pe câmp, la abator, s-a înnoptat.

Ninge mereu în zarea-nnoptată...
Și-acum când geamuri triste se aprind
Spre abator vin lupii licărind.
– Iubito, sunt eu la ușa înghețată...

Ion Minulescu

De vorbă cu iarna

M-am întâlnit cu Iarna la Predeal...
Era-mbrăcată ca și-acum un an,
Cu aceeași albă rochie de bal,
Păstrată vara sus, pe Caraiman...

Călătoream spre țara unde cresc
Smochine, portocale și lămâi...
Eram într-un compartiment de clasa I,
Cu geamul mat, pietrificat de ger,
Și canapeaua roșie de pluș,
Sub care fredona-n calorifer,
Sensibil ca o coardă sub arcuș,
Un vag susur de samovar rusesc...

Și-am coborât în gară, pe peron,
Să schimb cu Iarna câteva cuvinte...
Venea din Nord,
Venea din Rosmersholm –
Din patria lui Ibsen și Björnson,
De-acolo unde-n loc de soare
Și căldură,
Înfrigații cer... Literatură...
Și m-a convins c-acolo-i mult mai bine
Decât în țara unde cresc smochine,
Curmale, portocale și lămâi,
Și din compartimentul meu de clasa I
M-am coborât ca un copil cuminte
Și m-am întors cu Iarna-n București...

O! Tu, sfătuitoarea mea de azi-nainte,
Ce mare ești,
Ce bună ești,
Ce caldă ești!...

George Topârceanu

Noapte de iarnă

Cad din cer mărgăritare
Pe orașul adormit...

Plopilor, umbre solitare
În văzduhul neclintit,
Visători ca amorezii
Stau de veghe la fereastră,
Și pe marmura zăpezii
Culcă umbra lor albastră.

Iarna!... Iarna tristă-mbracă
Streșinile somnoroase,
Pune vâl de promoroacă
Peste pomi și peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare –
Umple noaptea de fantasmă
Neclintite și bizare.
Din ogeagul de cărbune
Face albă colonadă
Și pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură anină –
O ghirlandă de buchete
Care tremură-n lumină.
Reci podoabe-n ramuri goale
Plouă fără să le scuturi,
Ici, risipă de petale,
Colo, roi ușor de fluturi...

*

Și din valul de zăpadă,
Ca o mută arătare
Legănându-se pe stradă,
Un drumeț ciudat răsare...

Vine cu popasuri multe,
Face-n calea lui mătâni.
Câte-odată stă s-asculte
Clopoteii de la sănii.
Alteori uimit tresare,
Dă din mâini șoptind grăbit –
Parcă spune-o taină mare
Unui soț închipuit...
Ca o umbră din poveste
Se strecoară-ncet, și iar
Stă deodată fără veste
Rezemat de-un felinar.

Fața lui se lămurește –
Pare-nduioșat acum...
Visător și lung privește
Casele de peste drum:
Poartă mică... pomi în floare...
O fereastră luminată...
Streșini albe de ninsoare...
Toate-i par ca altădată!

Și păreri de rău trecute
Cad pe inima-i trudită,
Ca un stol de păsări mute
Pe-o grădină părăsită:
„Bulgăraș de gheață rece,
Iarna vine, vara trece
Și n-am cu cine-mi petrece...
Bulgăraș topit în foc,
Dacă n-am avut noroc!
Dacă n-am avut noroc...”

Glasul, înecat, se curmă.
Omul, șovăind în stradă,
Pleacă iar, lăsând în urmă
Pete negre pe zăpadă.

Ana Blandiana

Iarna stelele

Iarna stelele
Sunt atât de departe,
Că nu poți să le vezi
Prin singurătate.

Iarna mările
Sunt atât de străine,

Că nici cursul izvoarelor
Nu li se cuvine.

Iarna morții
Sunt atât de reci,
Că îngheață pământul
Emisferei de veci.

Bradul de la Casa Albă, împodobit cu globuri fabricate la Curtea de Argeș

Peste două milioane de globulețe care împodobesc brazii de Crăciun ai românilor sunt fabricate la Curtea de Argeș. Munca pentru asemenea creații durează un an întreg.

Globulețele fabricate în Cetatea Basarabilor au împodobit de-a lungul vremii brazii de la Casa Albă, Cotroceni, Guvernul României dar și de la mai multe ambasade. Ulterior, globulețele sunt pictate, transformându-se astfel în adevărate bijuterii.

Aproximativ 90% dintre

globulețele fabricate la Curtea de Argeș sunt pentru export. Contractele sunt încheiate încă de la începutul anului. Peste 3.000 de modele de globulețe au fost create la fabrica din Curtea de Argeș de când aceasta funcționează. Majoritatea modelelor au fost create de un singur om. Acesta este Nicolae Ureche, designer de globulețe. Prețul unui globuleț fabricat la Curtea de Argeș variază între 10 eurocenți și 6 euro, dacă este vorba despre un unicat.

Filmul „4-3-2” pe DVD

O serie limitată a DVD-ului cu filmul românesc „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile”, regizat de Cristian Mungiu, a fost lansată pe piață cu ocazia sărbătorilor de iarnă.

DVD-ul este comercializat în mai multe magazine de profil din România, iar filmul este subtitrat în engleză, franceză, italiană și germană. DVD-ul conține și

singura secvență care nu a fost inclusă în varianta ce rulează în cinematografe.

Película „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” a câștigat premiul Palme d'Or la Cannes în mai, anul acesta. Același film este selecționat pentru premiile Globurile de Aur care se vor decerna în ianuarie 2008 și este propunerea României la premiile Oscar.

U m o r

Bancurile anului 2007

Câinele rău

Într-o zi, Tache se hotărăște să-i facă o vizită prietenului său, Mache. Ajungând la casa acestuia, vede o placă mare la poartă: „Câine rău! Intrați pe propria răspundere! Mai aveți timp să vă răzgândiți!”

Ușor intimidat, intră în curte. De câine, nici urmă. La ușa casei vede altă placă: „CÂINE RĂU! Dacă ți-neți la viață, întoarceți-vă acum!”

Speriat de-a binelea, deschide ușor ușa și pășește în hol, unde îl întâmpină amicul Mache.

Într-un colț, un câine apatic.

– Salut, Mache! Dar ce-i cu toate avertismentele astea, văd că dulăul tău zace cât se poate de pasiv. Parcă ziceai că-i rău?!

– E rău, e foarte rău, răspunde Mache, dar se consumă în el...

Atenție la ce-ți dorești...

Soțul își conduce soția la aeroport și îi urează „Drum bun!” Soția îi mulțumește și îl întreabă ce vrea să-i aducă. Soțul râde și spune că vrea o italiancă. Femeia a tăcut și a plecat. Peste două săptămâni soțul se duce să o ia de la aeroport și o întreabă cum a fost călătoria. Apoi întreabă ce s-a întâmplat cu cadoul lui. Ea îl întreabă: „Ce cadou?” „Cel pe care ți l-am cerut! O italiancă!” „O, acela.”, a răspuns ea. „Am făcut tot ce am putut, acum trebuie să așteptăm nouă luni să vedem dacă e fată.”

Cizmulite cu probleme

Un copil, la grădiniță, încearcă să își încălze cizmulite. Pentru că nu se descurcă, a cerut ajutor educatoarei. Cu tot trasul și împinsul, cizmulitele nu voiau nicidecum să intre. Până când a reușit totuși să îl încălze, educatoarei i-au apărut broboane de transpirație pe frunte. De aceea aproape că i-au dat lacrimile când copilul i-a zis: „Doamna, dar sunt pușe invers...”

Într-adevăr, erau pe pi-

Un american la București

Un american vizitează Bucureștiul cu un taximetrist. Trec pe lângă guvern:

- Ce este clădirea asta așa mare?
- Este palatul guvernului, domnule!
- Și în cât timp a fost construită?
- Cam în 10 ani!

– Mult timp! La noi era gata în 2 ani! Știți că noi avem o tehnologie mai avansată!!!

Taximetristul nu zice nimic. Mai merg ei ce mai merg și americanul iar întreabă:

- Clădirea asta ce e?
- Este sediul primăriei, domnule!
- Și în cât timp a fost construită?
- Cam în juma' de an!
- Mult... la noi era gata în 2-3 luni!

Taximetristul nu mai poate de nervi. Ajung și la Casa Poporului:

- Oooooooo, dar ce e clădirea asta?

La care taximetristul:

- Nu știu, că azi dimineață încă nu era aici!!!

cior greșit... Nu a fost cu nimic mai ușor să îi scoată cizmulitele decât să i le pună, totuși a reușit să își păstreze calmul până când cizmulitele erau din nou încălțate, tot cu sudoare pe frunte, dar de data aceasta așa cum trebuia. Însă atunci băiețelul a zis:

„Cizmulitele astea nu sunt ale mele!”

În loc să strige la el, educatoarea și-a mușcat buza și încă o dată s-a chinuit să îl descalțe. Când s-a terminat chinul descălțatului, băiețelul i-a spus:

„Sunt cizmulitele fratelui meu. Mama mi-a zis să le încălț pe astea azi.”

Acum ea nu mai știa ce să facă... Să plângă sau să râdă? A reușit totuși să strângă suficientă răbdare pentru a se lupta din nou cu cizmulitele. Când, în sfârșit, l-a încălțat, înainte de a-l trimite afară la joacă, l-a întrebat:

„Si acum, unde îți sunt mânușile? Trebuie să ți le pun în mâini ca să poți pleca afară!”

„Le-am băgat în cizmulite ca să nu le pierd...”

Întotdeauna comunicarea rezolvă totul...

Un bărbat se întoarce seara târziu de la o băută cu prietenii. Intră în casă... nervos bate cu pumnul-n masă și strigă la nevastă-sa: „Femeieeee... cine e șef în casă?” Femeia scurt îi scapă un dos de palmă peste gură. Bărbatul resemnat: „Da apoi, ce? Nici măcar să întreb n-am voie?”

2007 – un an bogat în retrageri din lumea sportului

2007 a fost un an bogat și în retrageri din lumea sportului. *Ivan Pedroso, Kim Clijsters, Martina Hingis* sau *Cătălina Ponor* sunt numai câteva din numele mari care au pus punct activității sportive în acest an.

Gimnastica românească a pierdut în acest final de an unul dintre cele mai importante nume din ultimul deceniu. Triplă campioană olimpică la Atena și de cinci ori campioană europeană, *Cătălina Ponor* a renunțat definitiv la sport după Mondialul mai puțin reușit din septembrie, în care nu a obținut nicio medalie individuală.

Cel mai titrat schior din istorie, norvegianul *Kjetil Andre Aamodt* – de patru ori campion olimpic – și *Jan Ullrich*, singurul rutier german câștigător al Turului Franței, în 1997, au deschis sezonul în primele două luni ale anului.

Au urmat înotătoarea olandeză *Inge de Bruijn*, și ea de patru ori campioană olimpică, schioarea *Janica Kostelić*, care a cucerit patru titluri olimpice până la 25 de ani și foștii lideri mondiali din tenisul feminin, *Kim Clijsters* și *Martina Hingis*.

2007 a fost ultimul an

Cătălina Ponor

din carieră și pentru fostul campion mondial de raluri *Marcus Gronholm*, fostul hocheist de legendă *Eric Lindros* și cel mai bun baschetbalist european al deceniului trecut, *Dejan Bodiroga*.

Și unul din cei mai buni săritori în lungime din is-

torie, *Ivan Pedroso*, a pus punct carierei în 2007.

Nici fotbalul nu a fost lipsit de retrageri în acest an, în care cehul *Karel Poborsky*, francezul *Vincent Candela*, italianul *Alessandro Costacurta* sau olandezul *Jaap Stam* și-au pus definitiv ghetetele în cui.

2007 – anul unor transferuri bombă în fotbalul mondial

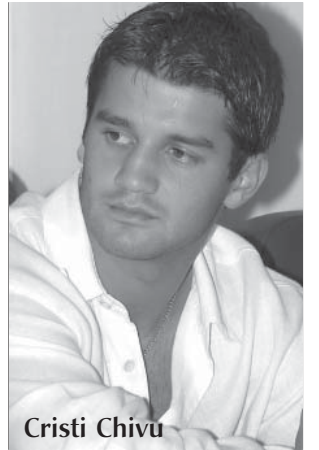
2007 a fost și anul unor transferuri bombă în fotbalul mondial. Cel mai mediatizat eveniment de acest gen a fost plecarea lui *David Beckham* de la Real Madrid la LA Galaxy, unde superstarul britanic câștigă într-un sezon 250 de milioane de dolari.

Fostul căpitan al naționalei Angliei a anunțat – în ianuarie 2007 – că aventura sa fotbalistică va continua peste ocean, la LA Galaxy. Becks a așteptat expirarea contractului cu Real și a semnat un contract pe cinci ani, iar zvonurile spun că încasează anual suma de 250 de milioane de dolari.

Real s-a mișcat imediat și l-a achiziționat pe olandezul *Wesley Sneijder*, de la Ajax Amsterdam. Madrieni au plătit pentru varianta olandeză a lui Beckham suma de 27 de milioane de euro, cam cât câștiga clubul din urma vânzărilor de tricouri cu Beckham într-un sezon. Sneijder a semnat un contract pe patru ani cu Real și va încasa un salariu de 2,2 milioane de euro pe sezon.

După o aventură de opt ani în tricoul lui Arsenal, *Thierry Henry* i-a părăsit pe tunari pentru FC Barcelona. Echipa catalană a plătit suma de 24,5 milioane de euro pentru magicianul francez. Henry va încasa în jur de 10 milioane de euro anual.

O altă lovitură pe piața transferurilor a fost

Cristi Chivu

transferul lui *Fernando Torres* de la Atletico Madrid la Liverpool. Pentru a-și asigura serviciile „copilului-minune”, cormoranii au scos din buzunare suma de 36 de milioane de euro, record absolut pentru Liverpool. Cu 82 de goluri în 212 meciuri la Atletico, pretențiile salariale ale lui Torres au fost pe măsură, 5 milioane de euro anual.

Unul dintre cei mai disputați jucători ai anului 2007 a fost căpitanul naționalei, *Cristi Chivu*. Real Madrid, FC Barcelona și Internazionale Milano au purtat un adevărat război rece pentru a-și asigura serviciile fundașului de la AS Roma. Alegerea jucătorului a fost decisivă și Inter a câștigat „cursele” pentru Chivu în schimbul a 15 milioane de euro.

La această sumă se adaugă salariu jucătorilor în valoare de 4,5 milioane de euro, cam cât bugetul unei echipe de top din Liga Întâi.

Viața lui Gică Hagi pe DVD

În prezența a numeroși invitați din lumea sportului, printre care s-au numărat *Nadia Comăneci*, *Gheorghe Popescu*, *Florin Răducioiu*, *Ilie Dumitrescu* și frații *Ioan* și *Victor Becali*, *Gică Hagi* și-a lansat la mijlocul lunii decembrie, la București, DVD-ul intitulat „Hagi – vol. 1 Națională”, care cuprinde imagini din cei 19 ani petrecuți de fostul internațional la echipa națională. După vizionarea DVD-ului, Hagi a spus: „Nadia a reușit singură, în timp ce realizările mele au fost posibile datorită unui colectiv. Am avut calitățile mele, dar și norocul să joc într-o generație foarte bună. Ce am făcut, am făcut pentru spectatori, i-am făcut fericiți”, a spus „Regele”.

Sportivul european al anului

Tenismanul elvețian *Roger Federer* a fost desemnat cel mai bun sportiv european al anului 2007, în cadrul anchetei realizate de agenția poloneză PAP și la care au luat parte și agenții precum EFE, DPA, APA, ITAR-TASS etc. Federer a ocupat primul loc, cu 169 puncte, devansându-i pe jucătoarea belgiană de tenis *Justine Henin-Hardenne*, 104 p, și pe pilotul finlandez *Kimi Raikkonen* (Formula 1), 103 p. În continuare s-au clasat schioara suedeză *Anja Paerson*, 60 p, schiorul norvegian *Aksel Lund Svindal*, 48 p, atleta croată *Blanka Vlasic*, 46 p, înotătoarea franceză *Laure Manaudou*, 41 p, pilotul francez de raluri *Sebastien Loeb*, 38 p, atleta rusă *Elena Isinbaeva*, 36 p, biatlonistul norvegian *Ole Einar Bjoerndalen*, 25 p, etc.

De două ori, sportivul european al anului a fost român, gimnasta *Nadia Comăneci* în 1976 și atleta *Gabriela Szabo* în 1999.

TVR 1

Luni 7 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Telematinal 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Inovații. Documentar 9.35 Povete pentru bătrânețe 9.40 Cartea europeană (R) 10.10 Fără frontiere (R) 12.00 Serial. Mașina buclucașă 12.30 Desene animate 13.00 Jurnal TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 JurnalulTVR 16.15 Sănătate pentru toți! 16.40 Ne vedem la TVR! 17.40 Patrula de mediu 17.45 Cu ochii'n 4 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Față în față 19.45 Film. Neguțătorul din Veneția 22.05 Jurnalul TVR 22.40 Serial. Dr. House.

„Profesioniștii” cu Eugenia Vodă

Marți 8 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Telematinal 8.00 Jurnalul TVR 9.10 dată-n viață (R) **11.00 Profesioniștii** 12.00 Serial. Mașina buclucașă 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Oglinda retrovi-zoare 16.40 Ne vedem la TVR! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Geamănul 21.15 Hollywood Star. Documentar 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Serial. Dr. House.

Miercuri 9 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Telematinal 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Dănuț SRL - Supermarket de divertisment 10.50 Celebritățile timpului tău 11.00 Garantată 100% (R) 12.00 Serial. Mașina buclucașă 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele d sărbători 14.30 Oameni ca noi 15.00 Bagaj pentru. . . Europa 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 16.40 Ne vedem la TVR! 17.40 Patrula de mediu 18.00 Jurnalul TVR 19.45 Reflector 20.20 Ochiul magic 21.10 Serial. Gangsteri în fuste 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. 10.

Joi 10 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Telematinal 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Tezaur folcloric (R) 10.10 Sănătate pentru toți (R) 11.30 Reflector (R) 12.00 Serial. Mașina buclucașă 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Linia verde 16.40 Interes general 17.30 Patrula de mediu 17.45 Cu ochii'n 4 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Fără frontiere 20.10 De ce democrația? 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. La revedere, în iad!

Vineri 11 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Telematinal 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Cafeneaua astrelor (R) 11.40 Celebritățile timpului tău 12.00 Serial. Mașina buclucașă 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 tribuna partidelor parlamentare 14.30 O vedetă. . . populară 15.25 Povete pentru bătrânețe 16.00 Jurnalul TVR 17.05 Atunci și acum 18.00 Jurnalul TVR 19.15 O dată-n viață (R) 20.50 Serial. CSI-Crime și investigații 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Credință și umbre.

Sâmbătă 12 ianuarie

6.10 O vedetă. . . populară (R) 7.00 Cărarea Împărăției 7.30 Pelerin 8.00 Desene animate 9.00 De nota. . . 10 10.00 Inovații. Documentar 11.00 Provincialii 12.00 Cafeneaua astrelor 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Cafeneaua astrelor 15.00 Serial. Căsuța din prerie 16.00 Garantată 100% 17.00 Tele-enciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Bătălia de la Alamo 22.30 Film. Anthony Zimmer.

Duminică 13 ianuarie

6.10 Universul credinței 7.30 Semne 8.00 Desene animate 9.00 Ghici cine câștigă? 9.40 Dr. Fix 10.00 Inovații 10.30 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Săptămâna politică 14.10 Film. Amy 15.55 Celebritățile timpului tău 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Tristan și Isolda 21.20 Serial. Mica Britanie 21.55 Celebritățile timpului tău 22.10 Film. Atenție, mor sosiile!

TVR 2

Luni 7 ianuarie

6.00 Lumea azi (R) 6.30 Poftă bună! (R) 7.00 Serial. Peripețiile dragonului Dudley 7.35 ABC. . . De ce? 8.05 Liber pe contrasens (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Verdict crimă 11.35 Atenție, se cântă! 12.30 Dincolo de cântec (R) 13.30 Maraton la Preoteasa '70 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Stele de la Hollywood: Robert de Niro 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Opt zile pe săptămână sub fereastra ta.

Marți 8 ianuarie

6.00 Mountbatten: povestea unui om de stat. Documentar 7.00 Serial. Peripețiile dragonului Dudley 7.35 ABC. . . De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.45 Serial. Verdict crimă 11.40 Dincolo de hartă (R) 12.30 Medalion folcloric (R) 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 19.00 Lumea de aproape 19.30 Familii în impas 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Sărutul șarpelui.

Miercuri 9 ianuarie

6.00 Montgomery. soldatul englez. Documentar 7.00 Serial. Peripețiile dragonului Dudley 7.35 ABC. . . De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 10.45 Serial. Verdict crimă 12.30 Lumea de aproape (R) 13.30 E Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Bugetul meu 19.35 Hannibal 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Noapte bună, draga mea.

Joi 10 ianuarie

6.00 Malcolm și Donald Campbell: magia vitezei. Documentar 7.00 Serial. Căpitanul Johnno 7.35 ABC. . . De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Verdict crimă 11.35 Ora populară (R) 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Supraviețuitorii dezastror 19.35 Arena leilor 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Eu și Holden.

Vineri 11 ianuarie

6.00 Edward al VIII-lea, regele devenit duce. Documentar 7.00 Serial. Căpitanul Johnno 7.35 ABC. . . De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Verdict crimă 12.30 Natură și aventură (R) 13.30 Zestrea românilor (R) 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Campionatul de comedie 19.30 D'ale lu' Mitică 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Coolme distracției 23.00 Serial. Whistler.

Sâmbătă 12 ianuarie

Pescar hoinar (R) 6.30 Bugetul meu (R) 7.00 Medalion folcloric 8.00 Via sacra. Documentar 9.00 Natură și aventură 10.00 Zoom/2. 10.35 Liber pe contrasens 11.30 Lumea azi 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Cuceritorii mărilor 14.00 D'ale lu' Mitică (R) 15.00 Campionatul de comedie (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Tequila și Bonetti 18.30 TVR 2 prezintă! **18.45 Europa altfel** 19.00 Serial. Dreptul la apărare 20.00 Serial. The Jane Show 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Inspectorul Linley 22.30 Film. Unul rămâne, altul pleacă.

„Europa altfel” cu Adriana Muraru

Duminică 13 ianuarie

6.00 Cuceritorii mărilor (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferra 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Autocritica 11.20 Film. Rețeta răzburării 13.00 H. . . ora prichindeilor 14.00 Omul între soft și moft 14.30 Poftă bună! 15.00 Atlas 17.00 Jurnal regional 17.40 Vânătorii de comori 18.35 Serial. Edgemont 19.30 Portretul tatălui 20.00 Serial. The Jane Show 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Viața pe Marte 22.30 Film. Dracula 2000.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

7 IANUARIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 IANUARIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: Moment poetic 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

9 IANUARIE, MIERCURI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport — rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

10 IANUARIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

11 IANUARIE, VINERI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul „Lumea femeilor” 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

12 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericii ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: Teatru radiofonic 17.20: Stele de cinci stele — magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

13 IANUARIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Sinteza știrilor săptămânii 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 16.55: Magazinul „Lumea femeilor” (reluare) 17.25: Emisiune religioasă ortodoxă 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

9 ianuarie 2008 (mtv ora 13.00)

Reluare: 11 ianuarie 2008 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În cea de-a doua emisiune a anului 2008 ne vom referi la câteva evenimente ale anului trecut. Apoi ne vom prezenta cu rubrica noastră permanentă, Crai nou, în care Mihaela Bucin va vorbi despre o personalitate cunoscută, mai ales în rândul telespectatorilor noștri religioși: Richard Wurmbbrand. După ce a fost persecutat bestial de autoritățile comuniste din România, în 1966 se stabilește în Statele Unite, unde înființează misiunea Glasul martirilor, organizație care luptă împotriva persecuțiilor îndreptate asupra creștinilor din întreaga lume.

Realizator: Tiberiu Boca

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30
Marți închis
Miercuri 9.00–12.30
Joi 9.00–12.30
Vineri 9.00–12.30
Sâmbătă–duminică închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130
Fax: 66/465–142
Mobil: 30/635–7181

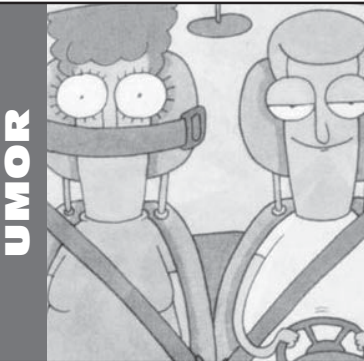
DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Un artist julan în Capitala Culturii Europene

Sunt oameni, care în mediul lor restrâns ajung la renumele mondial. Prin opera vieții întregi și prin propria creație au ajuns rezultate frumoase. Și asta nu este puțin. Pornind de la această idee, zilele trecute am fost martor la Sibiu, în Capitala Culturii Europene, unde s-a deschis o expoziție a renumitului artist plastic Ștefan Oroian, în Galeria de artă plastică modernă a Muzeului Brukenthal. „Aș vrea să găsesc o cale de ieșire din labirintul meu interior”, a mărturisit despre arta sa Ștefan Oroian pentru agenția de știri online Hir6.

Municipiul Sibiu a reprezentat întotdeauna unul dintre cele mai importante și înfloritoare orașe din Transilvania, fiind centrul coloniștilor sași stabiliți în zonă. A cunoscut în ultimii ani o renaștere economică și culturală semnificativă, fiind astăzi unul dintre orașele cu cel mai mare nivel de investiții străine din România. În anul 2007 a fost Capitala Culturală Europeană, împreună cu Luxemburg. În anul 2002 locuiau aici 154.892 de suflete dintre care 148.269 au fost români, 3135 maghiari, 2508 germani și 980 de altă naționalitate.

În drum spre locul de expoziție, mica noastră grupă julană sosită dinspre Deva, a văzut și aeroportul internațional de unde se efectuează curse zilnice către Germania, Austria și Italia, cele mai multe cu escală la Timișoara. Aeroportul este în plin proces de modernizare pentru a permite primirea aeronavelor mai mari. (De fapt nici nu se poate compara cu cel din Bichișciaba).

În Galeria Muzeului Brukenthal se află picturile lui Rubens, Van Dyck, Cranach, Tiziano și Bruegel.

La 14 decembrie, în

Galeria modernă a Muzeului s-a deschis expoziția artistului julan Ștefan Oroian. Cele 23 de obiecte de artă, picturi și sculpturi au fost expuse într-o sală de 130 de metri pătrați. Expoziția a fost deschisă de Aurel Chiriac, directorul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, care a subliniat faptul că România a fost datoare cu această expoziție întregii comunități românești din Ungaria, mai ales lui Ștefan Oroian. Directorul orădean a evocat primii ani de întâlnire cu artistul julan, cu care deja este bun prieten. Aurel Chiriac a făcut cunoscut celor prezenți cele mai importante momente din viața artistului, neuitând să amintească faptul că, în anul 2007, Ștefan Oroian a împlinit vârsta de 60 de ani. Critic de artă și curator la Muzeul Brukenthal, Liviana Dan a rostit câteva gânduri despre creațiile lui Oroian, a cărui artă a pornit de la constructivism, și trecând la formele clare și-a creat un stil aparte.

„Mulțumesc pentru faptul că orașul Sibiu și-a deschis porțile în fața mea”, a spus Ștefan Oroian, care a apreciat că „expoziția de la Sibiu este un moment important” din viața lui.

În același timp cu expoziția de la Sibiu, lucrările artistului julan au putut fi vizionate și în noua clădire recent deschisă la Seghedin, la Institutul Cultural Român.

(La expoziția de la Sibiu a participat și un grup de profesori și elevi de la Liceul „N. Bălcescu” din Jula, a căror excursie a fost susținută de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.)

Bod Tamás
(Traducere de A.C.Cz.)

